

189 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	22510
Tarih	31.12.1995
Sıra no	189

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yer alan götürü usule tabi ticari ve mesleki kazanç sahiplerine ilişkin safi kazanç tutarlarının, 48 inci maddesinde yer alan götürü usule tabi ticari kazanç sahiplerine ait yıllık alış, satış ve hasılat hadlerinin asgari ücrete bağlı olarak yeniden tespit edileceği anılan maddelerde hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 4108 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrasının "a" bendi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen 4 ve 5 inci derecelere giren mükelleflerin safi kazanç tutarlarına ait hükümleri, 01.01.1996 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Öte yandan, Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 11.08.1995 gün ve 22371 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10.08.1995 tarih ve 1995/1 sayılı Kararı ile 01.09.1995'den geçerli olmak üzere, 16 yaşından büyük işçilerin asgari ücreti yeniden tespit edilmiştir. Bu suretle, asgari ücretin aylık tutarı 4.173.750 liradan 8.460.000 liraya yükseltilmiştir. Buna göre, asgari ücretteki artış oranı $(8.460.000 - 4.173.750) / 4.173.750 = 102.69\%$ 'dur. Yeni asgari ücretin yıllık tutarı da $(8.460.000 \times 12 =) 101.520.000$ liradır. Yürürlükte bulunan bu asgari ücretin yıllık tutarına göre götürü safi kazanç tutarları ile götürü usule tabi olmaya ilişkin alış, satış ve hasılat hadleri aşağıda belirtilmiştir. Ayrıca, 1995 takvim yılında götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler hakkında, aşağıdaki açıklamaların yapılması da gerekli görülmüştür.

1. 1996 Takvim Yılında Götürü Usule Tabi Olan Ticari Kazanç Sahiplerine Uygulanacak Safi Kazanç Tutarları:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin beşinci fıkrasında, götürü safi kazanç tutarlarının tespitinde, takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının esas alınacağı, asgari ücrette artış yapılmayan yıllarda takvim yılı başında geçerli olan safi kazanç tutarları, o yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca

belirlenen yeniden değerleme oranında artırılarak, ertesı takvim yılında uygulanacak götürü safi kazanç tutarlarının hesaplanacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, aynı maddenin verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılan 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile götürü safi kazanç tutarlarının tespitinde asgari ücretin yıllık brüt tutarına uygulanacak oranlar belirlenmiştir.

Buna göre, götürü usulde vergilendirilen ticaret ve sanat erbabının 1996 yılı vergilendirme dönemi gelir vergisi tarhiyatında dikkate alınacak olan dereceler karşılığı safi kazanç tutarları, 01.01.1996 tarihinde geçerli olan asgari ücret tutarı esas alınarak yreler itibariyle aşağıda belirtilmiştir. Götürü safi kazanç tutarlarının tespitinde, 100.000 liraya kadar tutarlar dikkate alınmamıştır.

Götürü Safi Kazanç Tutarları:

Dereceler	Kalkınmada Birinci Derecede ncelikli Yörelerde (TL)	Kalkınmada İkinci Derecede n celikli Yörelerde (TL)	Diğer Yörelerde (TL)	Diyarbakır Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)	Erzurum, Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)	Diğer Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde (TL)
3	38.000.000	45.600.000	76.100.000	45.600.000	54.800.000	91.300.000
2	76.100.000	91.300.000	152.200.000	91.300.000	109.600.000	182.700.000
1	111.600.000	134.000.000	223.300.000	137.000.000	164.400.000	274.100.000

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde, Bakanlar Kuruluna, münhasıran belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücavir alan sınırları hariç) işyeri bulunan veya faaliyet gösteren mükelleflere ait götürü safi kazanç tutarlarını, yreler itibariyle % 70 oranında indirimli olarak tespit edebilme yetkisi verilmiştir.

Bu yetki uyarınca, 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile götürü safi kazanç tutarlarının yreler itibariyle % 70 oranında indirimli olarak uygulanması hükme bağlanmıştır. Buna göre, belediye ve belediyelerin mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde faaliyette bulunan veya işyeri olan mükelleflere uygulanacak safi kazanç tutarları aşağıda belirtilmiştir.

Köylerde Uygulanacak Götürü Safi Kazanç Tutarları :

Dereceler	Kalkınmada Birinci Derecede Öncelikli Yörelerde (TL)	Kalkınmada İkinci Derecede Öncelikli Yörelerde (TL)	Diğer Yerlerde (TL)
3	11.400.000	13.700.000	22.800.000
2	22.800.000	27.400.000	45.600.000
1	33.500.000	40.200.000	67.000.000

2. 1996 Takvim Yılında Götürü Usule Tabi Olan Serbest Meslek Erbabına Uygulanacak Olan Safi Kazanç Tutarları:

Gelir Vergisi Kanununun 69 uncu maddesinde, götürü usule tabi olan ticari kazanç sahiplerine uygulanan safi kazanç tutarlarının, götürü usule tabi serbest meslek kazanç sahiplerine de uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre, yukarıda (1 inci Bölümde) yer alan götürü usule tabi ticari kazanç sahiplerine uygulanacak olan safi kazanç tutarları, aynen götürü usule tabi serbest meslek erbabına da uygulanacaktır.

3. 1996 Takvim Yılında Götürü Usule Tabi Hizmet Erbabına Uygulanacak Olan Safi Kazanç Tutarları:

Gelir Vergisi Kanununun 64 üncü maddesinin son fıkrasında, "Her bir dereceye ait götürü ücretler, 46 ncı maddede dereceler karşılığı gösterilen safi kazancın % 50'sidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, yukarıda (1 inci Bölümde) belirtilen safi kazanç tutarlarının % 50'si, götürü usule tabi ücretlilerin 1996 yılına ilişkin safi ücret tutarı olarak dikkate alınacaktır.

Götürü usule tabi hizmet erbabının götürülük derecesinin tespitinde, verginin tarh döneminde, hizmet erbabının yanında çalıştığı götürü usule tabi işveren mükellefin derecesinin de gözönünde bulundurulacağı tabiidir.

4. Götürü Usule Tabi Olmanın Özel Şartlarına Ait Yıllık, Alış, Satış ve Hasılat Tutarları:

Gelir Vergisi Kanununun değişik 48 inci maddesinde yer alan ve 1995 takvim yılında uygulanan yıllık alış, satış ve hasılat hadleri, 06.04.1995 gün ve 22250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 183 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde açıklanmıştır.

1995 takvim yılında uygulanan yıllık alış, satış ve hasılat hadleri, 1995 yılı içinde asgari ücrette meydana gelen artış (**% 102.69**) oranında artırılarak, aşağıda belirtilmiştir. Bu tutarların hesabında 100.000 liraya

kadar olan miktarlar nazara alınmamıştır. Bu tutarlar 1996 takvim yılında uygulanacaktır.

Yıllık Alış, Satış ve Hasılat Tutarları :

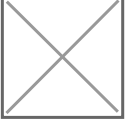
G.V.K. 48. Md. Yer Alan İş Grupları	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde Faaliyette Bulunanlara Uygulanacak Tutarlar (TL.)	Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Faaliyette Bulunanlara Uygulanacak Tutarlar (TL.)
1 numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
2 numaralı bentdekiler	975.300.000	1.222.200.000
3 numaralı bentdekiler	241.600.000	302.600.000
4 numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
5 numaralı bentdekiler	975.300.000	1.222.200.000
6 numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
7 numaralı bentdekiler	732.100.000	917.500.000
8 numaralı bentdekiler	241.600.000	302.600.000
9 numaralı bentdekiler	487.200.000	610.500.000

Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinin 10 numaralı bendinde belirtilen mükellef gruplarından hizmet işletmelerinde 8 numaralı bentte yer alan hasılat, diğerlerinde ise 1 ve 2 numaralı bentlerde yer alan alım-satım hadleri uygulanacaktır.

Öte yandan, götürü usule tabi olan serbest meslek erbabında ise, Gelir yergisi Kanununun 69 uncu maddesi uyarınca, yukarıda 8 numaralı bentte yer alan hasılat haddi uygulanacaktır.

Diğer taraftan, sigara, içki, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia alım-satımı ile uğraşanlar için yıllık alış, satış ve hasılat tutarları; Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinin verdiği yetkiye

dayanılarak 1996 takvim yılında uygulanmak üzere Bakanlığımızca aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilm iştir.

**Büyükşehir Belediye Sınırları
Dışında Kalan Yerlerde**

**Büyükşehir Belediye Sınırları
İçinde Kalan Yerlerde**

<u>Emtianın Cinsi:</u>	<u>Yıllık Alım Ölçüsü (TL.) :</u>	<u>Yıllık Satış Ölçüsü (TL.) :</u>	<u>Yıllık Alım Ölçüsü (TL.) :</u>	<u>Yıllık Satış Ölçüsü (TL.) :</u>
D. Pulu-K. Kağıt	1.500.000.000	1.750.000.000	2.100.000.000	2.400.000.000
Şeker-Çay	900.000.000	1.150.000.000	1.200.000.000	1.500.000.000
Milli Piy. Bileti	900.000.000	1.150.000.000	1.200.000.000	1.500.000.000
Hemen Kazan				
Spor-Toto ve Loto				
İçki (bira ve şarap hariç)- İspirto- Sigara-Tütün	900.000.000	1.150.000.000	1.200.000.000	1.500.000.000
Akaryakıt (LPG hariç)	1.900.000.000	2.150.000.000	2.700.000.000	3.000.000.000

Belirtilen bu malların alım-satımı ile uğraşanlar hakkında götürülüğün özel şartları bakımından yukarıdaki hadler dikkate alınmak suretiyle, 136 seri no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki açıklamalar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

5. Götürü Usulde 4 ve 5 inci Dereceler Karşılığı Kazanç Tutarları Üzerinden Vergilendirilen Mükelleflerle İlgili İşlemler:

4108 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrasının "a" bendi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 inci derecelere giren mükelleflerin safi kazanç tutarlarına ait hüküm, 01.01.1996 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

Bu nedenle, öteden beri götürü usule tabi olan mükelleflerden 4 ve 5 inci derecede olanların 3 üncü dereceye intibak ettirilmesi ve tarh işlemlerinin bu derece matrahı üzerinden yapılması gerekmektedir.

Diğer yandan, öteden beri 1 ve 2 nci derecelerde bulunan mükellefler ile yeni işe başlayan veya işinin nevini değiştiren mükelleflerin götürülük dereceleri; bu mükelleflerin faaliyette bulundukları yörelerin ekonomik özellikleri, işyerlerinin durumu ve iş hacimleri gözönünde bulundurulmak ve gerektiğinde bağlı oldukları meslek odalarının görüşleri de alınmak suretiyle yeniden belirlenebilecektir.

6. Götürü Usule Tabi Olmaya İlişkin İşyeri Emlak Vergi Değeri İşyeri Yıllık Kira Tutarı:

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan götürü usule tabi olmanın genel şartları arasında bulunan işyeri emlak vergi değeri 95/6595 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 60 milyon lira, yıllık işyeri kira tutarı da 9 milyon lira olarak tespit edilmiştir.

Söz konusu hadlerde Bakanlar Kurulunca herhangi bir değişiklik yapılmadığı için, 1996 takvim yılında da bu hadler uygulanacaktır.

7. 95/6430 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı İle Gerçek Usule Alınan Mükelleflerin 01.01.1995 - 30.04.1995 Dönemine Ait Götürü Matrahlarının 1996 Yılı Mart Ayında Verilecek Olan Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesine Dahil Edilmesi :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 87 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre ticari, zirai (götürü gider usulüne göre tespit edilen zirai kazançları için beyanname verenler hariç) veya mesleki kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanların, ihtiyari toplama ve beyan hakkından faydalanamayacakları ve bu nedenle vergiye tabi kazanç ve iratlarının tamamını yıllık beyannameye dahil edecekleri hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm uyarınca; 01.05.1995 tarihinden itibaren 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile gerçek usulde vergilendirme kapsamına alınan mükellefler, 01.05.1995 - 31.12.1995 dönemine ait ticari kazançları için 1996 yılı Mart ayında verecekleri yıllık gelir vergisi beyannamelerine 01.01.1995 - 30.04.1995 dönemine ait olan götürü matrahlarını da dahil edeceklerdir. Ancak, götürü matrahlar üzerinden 1995 yılı Nisan ayında tahakkuk eden gelir vergisi, yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

8. 95/6430 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı İle 01.05.1995 Tarihinden İtibaren Götürü Usulden Gerçek Usulde Vergilendirilme Kapsamına Alınan Mükelleflerin Düzenleyecekleri Belgeler, Tutmak Zorunda Oldukları Defterler ve Katma Değer Vergisi Beyan Dönemi :

01.04.1995 gün ve 22245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile büyükşehir belediyesi olan illerin (Erzurum ve Diyarbakır hariç) sınırları içinde faaliyet gösteren götürü usulde gelir vergisine tabi bazı mükellefler, 01.05.1995 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilme kapsamına alınmışlardır.

Konu ile ilgili olarak 06.04.1995 gün ve 22250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 183 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği, 29.04.1995 gün ve 22272 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 239 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve 02.05.1995 gün ve 22275 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 seri no.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğlerinde gerekli açıklamalar yapılmıştır.

95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.05.1995 tarihinden itibaren gerçek usule alınan mükellefler ile kendi istekleriyle 1995 takvim yılı içinde götürü usulden gerçek usule geçen mükelleflerin, 1996 takvim yılı içinde düzenleyecekleri belgeler, tutmak zorunda oldukları defterler ve katma değer vergisi beyan dönemi konusunda aşağıdaki açıklamalara göre işlem yapmaları uygun görülmüştür.

a) Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanma Mecburiyeti :

Konu ile ilgili olarak yayımlanmış bulunan 183 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin 8/b Bölümünde, bahsi geçen mükelleflere, ödeme kaydedici cihaz alıp kullanmaları konusunda 1995 yılı sonuna kadar süre tanınmıştır.

Ancak, götürü usulden gerçek usule alınan bu mükelleflerden bazılarının (terziler, pazar takibi suretiyle iş yapanlar v.b.) ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetleri bulunmamaktadır. Ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti olup da 01.01.1996 tarihine kadar cihaz alıp kullanması gerekenler için bu süre, Vergi Usul Kanununa göre fatura veya perakende satış fişlerinin kullanılması şartıyla, 3100 sayılı Kanunun 2/3 maddesiyle Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanılarak 01.01.1997 tarihine kadar uzatılmıştır. Dileyen mükelleflerin 01.01.1997 tarihini beklemeden ödeme kaydedici cihaz alıp kullanmaları da mümkün bulunmaktadır.

b) Tutulacak Defterler ve Kullanılacak Belgeler :

95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.05.1995 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilme kapsamına alınanlar ile 1995 takvim yılında kendi istekleriyle götürü usulden gerçek usule geçen mükelleflerin 1995 takvim yılı sonuna kadar tutmak zorunda oldukları defterler ve düzenleyecekleri belgeler, 239 Sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklanmıştır.

Bu mükelleflerin, 1996 yılı içinde tutacakları defterler ve düzenleyecekleri belgeler, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak aşağıda belirtilmiştir.

ba) Sözü edilen mükelleflerden, Vergi Usul Kanununun 177 ve 179 uncu maddelerine göre bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olmayanlar, işletme defteri tutmak zorundadırlar. Ancak, bu mükelleflerin günlük perakende satış ve hasılat defteri ile kambiyo senetleri defteri tutma zorunlulukları 1996 takvim yılı sonuna kadar kaldırılmıştır.

bb) Sözü edilen mükelleflerden, ödeme kaydedici cihaz kullanmayanlar, 01.01.1996 tarihinden itibaren satışlarını fatura veya perakende satış fişi ile belgelendireceklerdir. Ancak, gezici olarak veya pazar takibi

suretiyle yiyecek, giyecek ve diğ er emtia ticareti ile uğraşan m ukelleflerden dileyenler, 1996 ve takip eden yıllarda perakende satış fiş i yerine 239 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ inde belirtilen şekilde dipkoçanlı perakende satış fiş ini kullanabileceklerdir.

Bu m ukelleflerin, gider ve harcamalarını ise Vergi Usul Kanunu h uk mlerine g re fatura, serbest meslek makbuzu, m ustahsil makbuzu; gider pusulası, perakende satış fiş i gibi belgelerle tevsik etmeleri zorunludur.

c) Katma Değ er Vergisi Beyan D nemi:

95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.05.1995 tarihinden itibaren ger ek usulde vergilendirme kapsamına alınan m ukellefler ile 1995 takvim yılı i inde kendi istekleri ile g t r  usulden ger ek usule ge en m ukelleflerin, katma değ er vergisi y n nden 1996 takvim yılında    aylık vergilendirilme d nemine tabi tutulması, 3065 sayılı Katma Değ er Vergisi Kanununun 39 uncu maddesinin Bakanlığ mıza verdiğ i yetki uyarınca uygun g r lm şt r.

Tebliğ olunur.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığ yla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resm i işlemlerde Resm i Gazete metni esastır. — 18.09.2026